

розвивати й надавати пільги галузі ІТ, якщо ж це неможливо – не піддавати її високим податкам, що тільки сприятиме розвитку ІТ компаній не за кордоном, а в Україні. Можна підмітити, що компанія Ubisoft, одна з найвідоміших, що займаються розробкою комп'ютерних ігор, має офіс саме в Києві. Ці приклади також доводять, що потенціал України є величезним, і саме його використання може посприяти розвитку самої держави та її громадян.

ЛІТЕРАТУРА

1. Antipolnische Ressentiments // Deutsche-und-polen.de : веб-сайт . URL: https://www.deutscheundpolen.de/themen/thema_jsp/key=ressentiments.html
2. Тільки один з шести американців може знайти Україну на карті (опитування) // УНІАН: веб-сайт. URL: <https://www.unian.ua/politics/905447-tilki-odin-z-shesti-amerikantsiv-moje-znayti-ukrajinu-na-karti-opituvannya.html>
3. Ukraine journalist's murder unsolved // CNN: веб-сайт. URL: <http://edition.cnn.com/2001/WORLD/europe/05/25/ukraine.gongadze/index.html>
4. Іноземці нічого не знають про Україну // Радіо Свобода: веб-сайт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/24306020.html>
5. Україна піднялася в рейтингу Doing business – Гончарук // Слово і Діло: веб-сайт. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2019/10/24/novyna/ekonomika/ukrayina-pidnyalasya-rejtnhu-doing-business-honcharuk>
6. Україна в рейтингах: як змінювалися позиції країни в 2014-2019 роках // Слово і Діло: веб-сайт. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2019/11/01/infografika/ekonomika/ukrayina-rejtnhax-yak-zminyvalysya-pozyciyi-krayiny-2014-2019-rokax>
7. 2020 World Press Freedom Index // RSF: веб-сайт. URL: https://rsf.org/en/ranking_table
8. Україна в рейтингах: туризм – в плюс, інновації – в мінус // Слово і Діло: веб-сайт. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2019/09/10/infografika/suspilstvo/ukrayina-rejtnhax-turyzm-plyus-innovaciyi-minus>
9. Україну чекають дефолт і гуманітарна катастрофа. Огляд проникнення російської пропаганди в український медіапростір у березні 2020 року // Детектор медіа: веб-сайт. URL: https://detector.media/propahanda_vplyvy/article/176362/2020-04-14-ukrainu-chekayut-defolt-i-gumanitarna-katastrofa-oglyad-proniknennya-rosiiskoi-propagandi-v-ukrainskii-mediaprostir-u-berezni-2020-roku/

Манзик Олександр

Науковий керівник – доц. Морська Н. А.

ПРОБЛЕМА МОРАЛІ В НАУЦІ

Проблема моральної сторони науки є актуальною з низки причин, які в сучасному світі демонструють складність поєднання та взаємодії цих двох понять. Окрім того, зростає ця увага і у зв'язку з нашим раціональним світом, який зводить все до наукового осмислення та обґрунтування.

Метою даного дослідження є висвітлення проблеми співвідношення науки й моралі, а також аналіз поглядів на це питання видатних філософів, виявлення перспективи розвитку цієї теми в наукових дослідженнях.

Серед науковців, які займалися цією темою, особливої уваги заслуговують праці Хесле В., Агацці Е., Горохова В.Г., Кисельова М.М., Канке В.А.

Відношення між наукою та мораллю завжди характеризувалось певним протистоянням як між двома різними архетипами культури. У наш час це є актуальним у зв'язку з очевидним прогресом дисгармонії між духовним та матеріальним. Проте, таке протиставлення існувало не завжди.

Античні часи характеризуються поєднанням морального та раціонального, себто, синкретизмом. На базі синкретизму сформувався ще у досократівські часи уявлення про мудрість людини. За Платоном, мораль виходить з ідей, які існують об'єктивно; він поєднує етику з онтологією.

Ностальгію за органічною цілісністю етики, фізики та логіки можна помітити у «Листі про гуманізм» Хайдеггера, який вважав, що означення галузей виникає в епоху, коли помисл

перетворюється в філософію, та в науку, а наука – у шкільне навчання. У цій зв'язці виникає наука, та втрачається думка [1, с.348].

Ситуація змінилась з розвитком наукового знання та його методології. Класичне знання почало претендувати на монотичність та завершеність й спиралось на уявлення, що світобудова упорядкована та гармонійна. Наука й на сьогодні є системою раціонально оформленого знання. У XVII столітті почалась втрачатись універсальна картина Всесвіту, започаткована конструктивами натурфілософії. Акцент змістився на окремі науки, які вивчали уже фрагменти природи. В результаті прогресувало переконання в об'єктивності наукових знань, але губилась цілісна наукова картина світу. За Хайдеггером, буття розчинилось в абстракціях. Ідеалом стала фрагментарна картина природнього оточення, яка спиралась на механічний рух. Звідси й джерело безкінечно-безплідних дискусій між матеріалістами та ідеалістами.

На XIX століття припадає пік науково-технічного прогресу та сліпої віри у науку й раціональне пізнання буття. Цю гіпертрофовану віру О. Герцен влучно назвав «магометанством» в науці. «... їх калачем не заманиш у світ дійсності та життя. Хто їм може звеліти змінити велику храмину, у якій нічого робити, зате почесно, на наше життя з його буремними пристрастями, де потрібно працювати, а іноді й загинути» [2, с.70].

Класичне наукове знання набуває тенденції виходити за традиційні межі коли звертається до проблем екзистенційного характеру, серед яких екологічні, антропологічні, біоетичні тощо. Ці природознавчі напрямки не можуть бути нейтральними щодо моралі та цінностей. Уайтхет, заперечував класичне положення про те, що моральні інтуїції застосовуються лише щодо приватного світу психологічного досвіду. Багато представників науки прагнули до усвідомлення проблеми на перетині природознавства, релігії та етики, серед яких А.Ейнштейн та В. Гейзенберг. М. Планк відстоював у цьому плані думку про те, що немає антагонізмів між моральною проблематикою та наукою, та що вони можуть доповнювати один одного як інструменти побудови цілісної картини світосприйняття.

В сучасному науковому пізнанні набуває актуальності проблема, що немає заборони на певні напрямки наукового дослідження. За У. Беком, наука – це більше не джерело вирішення проблем, а часто й їхнє джерело утворення. Витоки ж цього – у знанні. Наука з пошукача істин стає комерційною інституцією. Етика ідеалів переходить в етику інтересів. Бізнесові інтереси домінують над суто науковими й етичними, що призводить до виникнення паліативів та формальних етичних норм. І звертають увагу в цьому випадку не на джерело негараздів, а на їхні наслідки. Масово створені господарства на переробку відходів, а не такі, щоб мінімізували їх утворення. Практикують в тому числі й вирощування стійких до отрут лісів, замість не отруєння нічого [3, с. 126].

Покладали надії, що техногенно-ринкова цивілізація зміниться духовно-екологічною, проте, це виглядає утопічним. Класична науково-технічна раціональність, яка зациклена на прогресі, неспроможна перед ризиками, які зростають. Унаслідок тотальної комерції в науці прогресує сервілізм вчених, здатних обґрунтувати будь-яке починання влади. Наукове знання стає товаром. У ньому домінує секретність, конкуренція, комерційна таємниця. Доповіді на наукових конференціях піддаються цензуруванню керівництвами інститутів. Глобалізація ж у свою чергу вимагає уніфікації стандартів, що в тому числі призводить до порушення традицій наукових шкіл та національних традицій. Також вона призводить до втрати різноманіття, що є негативним для інноваційних напрямків наукових досліджень.

Якщо Е. Агацці говорить про потребу поєднання морального та наукового [4, с. 98], то В. Канке обстоює думку, що етичне має бути всередині наукового знання. Тут він використовує класифікацію Ч. Пірса (на противагу класичній): синтактика, семантика та прагматика, себто, поєднання дослідження формального зв'язку знаків (логіка, математика), дослідження знаків та їх референтів (фізика, хімія) та дослідження між знаками та ціннісними установками людей (технічні та гуманітарні науки). Знання є науковим, якщо воно є несуперечливим (синтаксичні науки), підтверджуваним (семантичні) та ефективним (прагматичні).

За класичними канонами, факти, якими оперує наука, то лише матеріальні речі й процеси. Такий фактуалізм є науковим лише за семантичним стандартом. У такому випадку за межі науки виходить і математика, оскільки у природі немає квадратних коренів та інтегралів. Некоректне звуження, як ми бачимо, призводить до суперечності з реаліями життя [5, с. 19].

Наука має бути етичною і акцентувати увагу на аксіологічних оцінках. Саме етична наука дозволяє людині сягнути недосяжного на перший погляд. Спершу може здатись, що синтаксичні та семантичні науки є етично нейтральними, але таке враження може скластись лише в інтерналістському відношенні, коли науки вирвані з загальнолюдського контексту та знаходяться по той бік моралі. В той же час, в екстерналістському розумінні, будучи включеними у гігантську павутину взаємозв'язків, набувають цілком очевидного етичного значення, бо наука – це не лише когнітивне, але й перцептуальне знання[5, с. 298].

Ціннісна нейтральність науки – це вже не безсумнівне положення. Наукова діяльність на сьогоднішній день – ціннісно-орієнтована, визначається набором стратегій (не тактик), відмінних від тих, які домінували у класичну епоху. Наука, як і будь-що з продуктів людської діяльності, не може не бути спрямована на певну систему цінностей. До сьогодні в наукових колах є традиційне переконання про відмінність між науковим та моральним. Людина розумна з важкістю перетворюється у людину моральну. До наукової еліти все ж повинні долучитись моральні та інтелектуальні люди і намагатися переосмислювати зв'язки морального та раціонального.

ЛІТЕРАТУРА

1. Проблема человека в западной философии. М.: Прогресс, 1988. 552 с.
2. Герцен А.И. Сочинения в девяти томах. Герцен А.И. М.: Гос. изд-во художественной литературы, 1955. Т. 1. 515 с.
3. Маер-Абіх К.М. Повстання на захист природи. Від доквілля до спільно світу. Маер-Абіх К.М. К.: Лібра, 2004. 196 с.
4. Агацци Э. Почему у науки есть и этические измерения? Э. Агацци. Вопросы философии, 2009. №10. С.93-104.
5. Канке В.А. Этика ответственности. Теория морали будущего. Канке В.А. М.: Логос, 2003. 352 с.

Монастирська Ірина

Науковий керівник – доц. Литвин А. М.

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ТА ЙОГО РОЛЬ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

Сьогодні для ефективнішого функціонування підприємств, врахування загроз і ризиків, збереження конкурентоспроможності необхідні сучасні підходи до управління, а також уміння приймати відповідні управлінські рішення. Одним з найбільш ефективних інструментів управління є бізнес-планування. Процес планування є невід'ємним природним елементом управління підприємством, оскільки механізмом регулювання процесів створення і діяльності підприємства передбачена наявність економічно обґрунтованого плану його розвитку, під час розробки якого враховані та узгоджені стратегія розвитку підприємства, його ресурсний потенціал та можливості реалізації запланованого.

Питання складання бізнес-планів та теоретичні аспекти бізнес-планування розглянуті у працях відомих зарубіжних та вітчизняних дослідників, зокрема М. Віноградова, К. Барроу, В. Барінов, В. Гетало, А. Богомолів, О. Волков, М. Мальська, С. Соболев, Г. Тарасюк, Г. Швиданенко та ін..

Водночас, багато аспектів даної проблеми потребують більш предметного та повного дослідження, зокрема недостатньо висвітленим залишається питання розуміння бізнес-планування в сучасних умовах.

Метою статті є визначення сутності бізнес-планування, його основних завдань в організації ефективної діяльності підприємства, а також основних труднощів, які виникають при створенні бізнес-плану та можливих шляхів їх подолання.

Сьогодні термін «бізнес-планування» є досить популярним та сучасним. Але розробка бізнес-планів і ведення діяльності з урахуванням всіх нюансів цього поняття (моніторинг ринку, стану конкурентного середовища, складання планів для впровадження будь-яких змін тощо) на вітчизняних просторах знаходяться на відчутній відстані від європейських практик розвинених країн. Українським законодавством на сьогодні не закріплена обов'язковість